

EXPRESS

WIECZORNY ILUSTROWANY.

ROK VI. | ŁÓDŹ, WTOREK, 21 SIERPNI 1928 ROKU. | CENA NUMERU 20 GROSZY. | NR. 234

Marszałek Piłsudski w Rumunii. Dostojny gość przyjmowany jest entuzjastycznie przez ludność rumuńską.

Warszawa, 21 sierpnia „Expr. Por.“ donosi z Rumunii: Dziś o godzinie 2 i pół przybył tu pociąg, wiozący z Grigore Ghica Voda Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego. Wraz z Marszałkiem Piłsudskim przybył tu towarzyszący mu od Sniatyna atache wojskowy w Rumunii major Ludwig oraz pułkownik Beck i dr. Woyczyński. Na wieść o przybyciu Marszałka na dworcu zebrały się tłumy, które zgottały dostojnemu gościowi owacyjne przyjęcie.

Gdy pociąg zatrzymał się, do wagonu salonowego wszedł przybyły specjalnie wiceminister spraw wewnętrznych p. Tatarescu, który powitał Marszałka imieniem rządu rumuńskiego, poczem przedstawił mu wyższych urzędników miejscowych.

Po powitaniu się posłem polskim przybyłym z Bukaresztu, hr. Szembekiem, p. Marszałek przeszedł do salonu recepcyjnego dworca, a stamtąd po chwili do oczekującego przed dworcem samochodu.

Targowiszte, 21 sierpnia.

Po krótkim odpoczynku na stacji kolejowej w Ploeszti, p. Marszałek wsiadł do samochodu, którym wyruszył w stronę Targowiszte i objeżdżwszy to miasto skierował się w stronę klasztoru Dealului, gdzie oczekiwali dostojnego gościa prefekt okręgu Dambowica Dumitriu i senator dr. Skupiewski oraz tłumy lud-

ności Targowiszte'a i okolicznych wsi. Była godzina 3.17 p.p.

Droga, którą jechał Marszałek, udekorowana była zieloną i flagami o barwach polskich, również pięknie przybrany był wjazd do dworu, przeznaczonego dla p. Marszałka.

Przyjęcie było entuzjastyczne. P. Marszałek, mimo zmęczenia długą drogą, wygląda świetnie i czuje się znakomicie.

Po przybyciu do dworu dr. Skupiew-

skiego o godz. 5 pp. podano herbatę, przy której Marszałek pozostawał około godziny z doktorem Skupiewskim i prefektem Dimitriu, poczem udał się na odpoczynek.

Villa Scupiewski, 21 sierpnia.

Dla wygody Marszałka na cały czas jego pobytu w Rumunii, urządzone w majątku dr. Skupiewskiego oddział pocztowo-telegraficzny, oddany do wyłącznej dyspozycji dostojnego gościa i jego otoczenia.

P. Charles Dewey.

doradca amerykański w Warszawie bardzo ostro potępia dziwną polską lekomyślność, która wyraża się w zamiłowaniu do używania zagranicznych wyrobów. Powoduje to poważną troskę o gospodarczą i finansową przyszłość kraju. Pałając tej sprawie poświęcamy dziś artykuł na stronie 2-iej a tutaj chcemy raz jeszcze powtórzyć ideę przewodnią:

Kupujmy tylko polskie wyroby!

O zapomogi dla 3000 bezrobotnych.

Łódź, 21 sierpnia.

W dniu dzisiejszym przedstawiciele okręgowej komisji związków zawodowych pp. Walczak i Danielewicz wyjechali do Warszawy do ministerstwa pracy z obszernym memoriałem, w którym związki robotnicze domagają się przyznania dalszych zapomóg 3000 bezrobotnym, pozbawianym zasiłków do-raznych.

Strejk w „Widz, Manuf.“ trwa nadal.

Łódź, 21 sierpnia.

Strejk w przedzalni amerykańskiej „Widzewskiej Manufaktury“ trwa w dalszym ciągu. Na dzień wczorajszy inspektor pracy p. Wyrzykowski zwołał konferencję przedstawicieli „Widzewskiej Manufaktury“ i robotników. Konferencja ta nie doszła jednakże do skutku, gdyż przedstawiciele „Widzewskiej Manufaktury“ nie zjawili się i jedynie nadesłali list, w którym zaznaczyli, iż nie mogą wziąć w niej udziału.

12-letnia dziewczynka popełniła samobójstwo.

Warszawa, 21 sierpnia

W klatce schodowej domu nr. 7 przy ul. Zakroczymskiej usiłowała pozbawić się życia 12-letnia córka niejakiego Aronsona, zam. w tym właśnie domu.

A. rozwiódł się niedawno z żoną i ożenił się następnie z niejaką Kajlą Wajskranc. Dziewczynka, która pozostała przy ojcu zdana była teraz na bezlitosne postępowanie macochy. W młodości, dziewczęciem serduszku zamieszkał ból, spotęgowała się tęsknota za matką.

I oto wczoraj, gdy macocha posłała ją po esencję octowa do sklepu, zażyła ona sporą dawkę trującego płynu. Na szczęście spostrzeżono to i po udzieleniu pierwszej pomocy przewieziono dziewczynkę do szpitala.

Konsumcja narkotyków w Polsce.

Departament służby zdrowia ministerstwa spraw wewnętrznych przystąpił do opracowania sprawozdania o konsumpcji narkotyków w Polsce dla komisji higieny Ligii narodów.

Dane cyfrowe opierają się na zestawieniach cyfrowych szpitali, aptek i wykazać mają, że narkotyki wyrabiane w Polsce sprowadzane do kraju używane są jedynie dla celów medycznych. Podobne sprawozdania składają Litze wszystkie państwa.

Z niedzielnych wycieczek w Heledowie.

Häslar (Berlin) wraz z leaderem Thormanem.

Tatry znów pochłonęły 2 ofiary. Trupy dwóch studentek pod Oстрыm Szczytem.

Zakopane, 21 sierpnia.

W poniedziałek jeden z turystów, niejaką p. Krystek, idąc doliną Staroleśną napotkał zwłoki dwóch kobiet, leżące na piargach w pobliżu Szczytu Orlego.

W zwłokach, strasznie poranionych rozpoznano p. Zofię Krukowską, słuchaczkę uniwersytetu krakowskiego i p. Honowską, studentkę uniwersytetu warszawskiego.

Obie kobiety, sądząc z położenia zwłok, wspinale się południową ścianą tak zwanej drogi Heberleina na Ostry Szczyt. Wypadek mogło spowodować o-

suniecie się jednej ze wspinających, która pociągnęła drugą przy złej asekuracji liny.

Denatki były śmiałymi turystkami i w swoim życiu zrobiły cały szereg najpoważniejszych wypraw tatrzańskich.

Zwłoki zostaną zniesione południową stroną do doliny Staroleśnej, a następnie do Starej Wsi, a stąd do Zakopanego, gdzie obie przebywały na wakacjach. O wypadku tym doniesiono w godzinach wieczornych drogą telefoniczną z Morskiego Oka.

Katastrofa samochodowa pod Jasiem Szofer zabity, trzech pasażerowie ranni.

Jasło, 20 sierpnia.

Na moście między Bieczem a Libuszą pow. jasielskiego wydarzyła się katastrofa automobilowa. Mianowicie auto inż. Waneca, kierownika tamtejszego urzędu ziemskiego, prowadzone przez szofera Golenia, wpadło przy o-

mianiu wozu na barjerę, która wyla-mała i spadło wraz zjadaczami do rzeki z wysokości 7 metr. Szofer wskutek zgniecenia klatki piersiowej zmarł w kilka chwil po wypadku, pozostałe zaś 3 osoby są ciężko ranne. Odwieziono je do szpitala w Gorlicach.

Jeden z filarów angielskiego liberalizmu zmarł w 91 r. życia. W latach od 1884-85 Frevélyan był trzykrotnie ministrem w gabinecie wielkiego Gladstone'a. Zmarły był również cenionym historykiem, zyskując sobie rozgłos czterotomowym dziełem o amerykańskiej rewolucji.

Dla pesymistów.

Pan Kokos stara się o rękę panny Meislerówny. Pan Kokos jest biedny jak mysz kościelna, panna Meislerówna jest ogromnie bogata. Pan Kokos kocha panią Meislerównę, lecz panna Meislerówna nie odpłaca mu się tą samą monetą.

— Pan jest podobno bardzo bogata?... — pyta pan Kokos.

— Owszem... Papa dał mi w posag 10 tysięcy dolarów...

— Czy chce pani wyjść za mnie za męża?

— Nie.

— Wiedziałem o tem... — odpowiada poważnie pan Kokos.

— Więc dlaczego pan pyta skoro pan wie?

— Chciałem się tylko przekonać jakie to jest uczucie gdy się traci 10 tysięcy dolarów...

**

Szmidt pokazuje przyjacielowi fotografie, mówiąc:

— No, i co ty powiesz na to?...

— Ślicznie!... — odpowiada przyjaciel. — Ten maly jest strasznie do ciebie podobny...

— Jaki maly?! — dziwi się Szmidt. — Czto wieku, to jest roentgenowska fotografia mego żołądka!...

**

W szkole. Nauczyciel zwraca się do jednego z uczniów:

— Powiedz mi ile lat ma twoja babcia?..

— Uczeń odpowiada bez namysłu:

— Skąd ja mogę wiedzieć, proszę pana... My już ją mamy tak dawno...

**

Gość wchodzi do restauracji. Siada przy stoliku, wzywa kelnera i zamawia:

— Proszę mi dać szklankę Porsch!

— Przepraszam bardzo, ale ten gatunek wina nazywa się Pschorr, a nie Porsch...

— Wiem o tem, proszę mnie nie poprawiać... Gdybym chciał wymówić prawidłowo, wypadłoby mi z ust nowe zęby...

**

W obserwatorium astronomicznym zebrało się liczne towarzystwo. Jakaś pannica w podszym wieku zwraca się do astronoma:

— Czy to jest Mars?...

— Nie, to jest Venus.

— Jak pan to poznanie zdaleka? — dziwi się pannica z widocznym zażenowaniem.

Ciekawy okaz nowej architektury niemieckiej: Tronten domu, wzniesionego w Berlinie.

→ Gruźlica dziesiątkuje nauczycielstwo.

Okólnik ministerstwa w sprawie dyskwalifikowania chorych nauczycieli.

Lódź, 21 sierpnia

W myśl nowego okólnika, wydanego przez ministerstwo spraw wewnętrznych urząd wojewódzki winien zwrócić uwagę na stan zdrowia kandydatów na stanowisko nauczycieli szkół powszechnych. Okólnik przypomina władzom wo-

jewódzkim, że przy badaniu lekarze winni dyskwalifikować każdego kandydata, u którego spostrzega choroby dróg oddechowych, mogące w przyszłości rozwinąć się w gruźlicę.

Ścisłe przestrzeżenie tego okólnika przy czyni się bezwątpienia do podniesienia stanu zdrowotności wśród szerokich rzesz nauczycielskich, które obecnie nie mogą się uskarżać na zbytek zdrowia. Gdyby przeprowadzono odpowiednią statystykę, okazałoby się, że co najmniej 50 proc. nauczycieli to albo zdeklarowani suchotnicy, albo też przyszli pacjenci sanatoriów.

Wybieranie kandydatów i zwracanie uwagi na stan zdrowia przy angażowaniu nie rozwiązuje jednak definitywnie tego palącego zagadnienia.

Nie wolno zapominać o tem, że większość nauczycieli — suchotników przystępując do pracy szkolnej nie zdradzała zupełnie żadnych objawów choroby, nabawiając się gruźlicy w ciągu wyjątkowo ciężkiej pracy w dusznych, nieprzewietrzonych i niehigienicznych salach szkolnych.

Radykalne rozwiązanie tej kwestji polegałoby przede wszystkim na stworzeniu odpowiednich warunków pracy.

Dopóki szkoły powszechne gnieźdzą się będą w prywatnych budynkach, gdzieś w oficynie obok ubikacji i śmietników, dopóki nie zmniejszy się ilość uczniów w klasach, dopóki sale szkolne nie będą odpowiadały wymogom higieny dopóty gruźlica nie zniknie z szeregów nauczycielskich.

Półśrodki wielkich korzyści nie przyniosą.

Ex.

TEATR LIT. - ART. „GONG”.

Rewja „Dla Was, Łódzianki” jeszcze tylko przez kilka dni zabawić będzie publiczność teatryku przy ul. Cegielnianej. Piosenki w wykonaniu Runowieckiej, Sawickiej i Bolcia Kamińskiego, skecze w wykonaniu Belskiego, Sienkowskiego i Cz. Skoniecznego, tańce w wykonaniu J. Cesarskiego, na czele zespołu baletowego — wszystko to składa się na całość dowcipnego programu.

Codziennie 2 przedstawienia: o godz. 7 i pół i 9 i pół.

„Egipska Helena” Dramat muzyczny Straussa

napisany był przed 17 laty
przez francuza...

Podczas gdy ostatnie dzieło znakomitego kompozytora Straussa, opera „Helena Egipska”, zdobyło już sobie cały świat muzyczny Europy, zachwycając nie tylko bogactwem melodii, ale również pięknym tekstem dramatycznym, znany pisarz francuski Jules Bois ogłasza obecnie na łamach prasy francuskiej oraz amerykańskiej protest przeciwko oryginalności libretta.

Powołuje się on, mianowicie, na fakt że już w roku 1911 wystawił on w teatrze Antique w Orange dramat p. t. „Helena Egipska”. Dramat muzyczny Straussa jest osnuty na tle tego samego fragmentu historii Wschodu i w fakcie turze swej nie odbiega prawie od francuskiego pierwowzoru.

Rewelacją tą pragnie francuski autor jedynie zwrócić uwagę na to, że pierwszeństwo co do opracowania powyższego tematu należy jemu przyznać.

TEATR MIEJSKI.

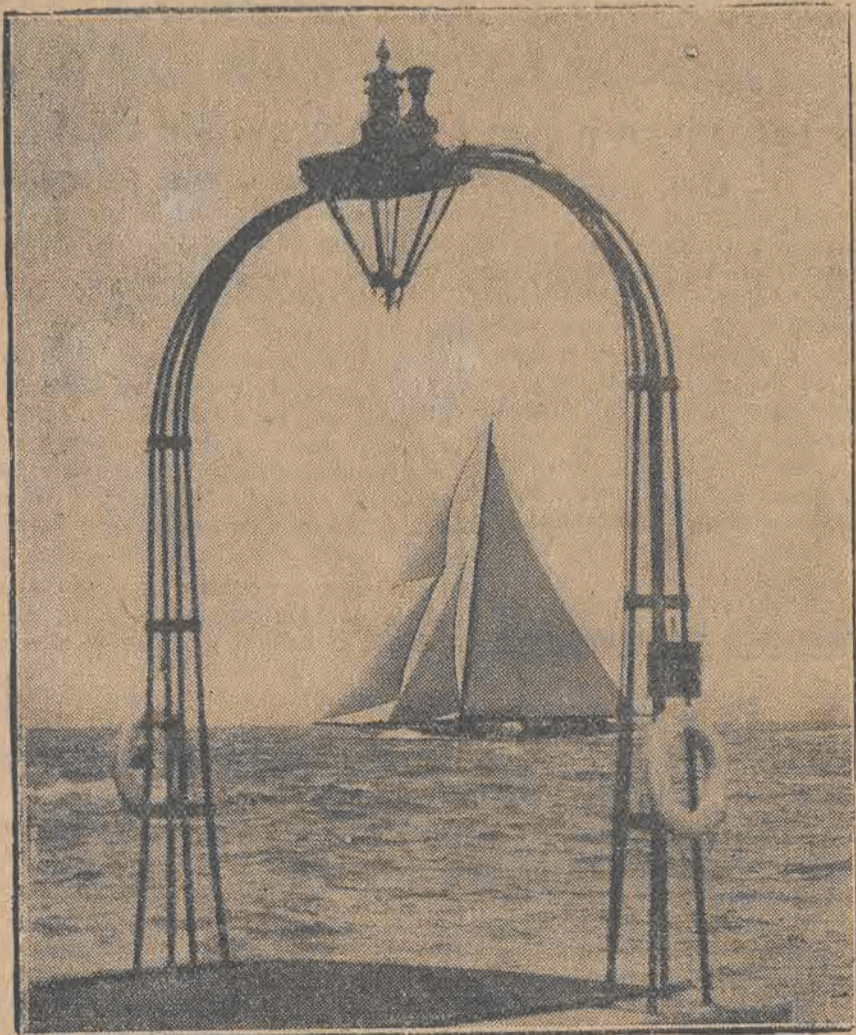
W dniu wczorajszym rozpoczęły się w teatrze przy ul. Cegielnianej próby sceniczne z inauguracyjnej premiery sezonu. Będzie dana, jak wiadomo, baśń feeria Gozziego-Zegadłowicza „Księżniczka Turandot”. Reżyseruje Konstanty Tatarski. Rola tytułowa gra świeżo zaangażowana artystka teatrów: lwowskiego i lubelskiego, p. Hilda Skrzydłowska, inne role kobiece pp. Helena Krzywicka, Halina Lapińska, Zofia Tatarskiówna. Główne role męskie pp. Jan Mroziński, Jerzy Woskowski, Michał Znicz, Kazimierz Fabisiak, Dobiesław Damiński, Józef Winawer oraz świeżo zaangażowani: Aleksander Zabczyński i Zdzisław Karzewski oraz Jacek Woszczerowicz.

Uroczyste otwarcie sezonu zimowego nastąpić ma w sobotę, dnia 1 września.

Co usłyszymy przez radio

WTOREK, 21 SIERPNI.

13.00—13.10 — Sygnal czasu, hejnał z wieży marjackiej w Krakowie, komunikat lotniczo-meteorologiczny. 13.10—15.00 — Przerwa. 15.00—15.20 — Komunikaty: meteorologiczny, gospodarczy, nadprogram. 17.00—17.25 — Odczyt p. t. „Zwyczaj dożynkowy w Polsce” (dział „Ludoznawstwo”) — wygłosi prof. Stan. Poniatowski. 17.25—17.50 — Transmisja odczytu z Poznania. 18.00—19.00 — Koncert popołudniowy. Muzyka polska. Wykonawcy: orkiestra P. R. pod dyr. Tadeusza Mazurkiewicza, Helena Galecka (sopran) i prof. L. Urstein (akomp.). 1. Tad. Joteyko: Fantazja na tem. z op. „Zygmunt August” — wykona orkiestra. 2. a) Fr. Smetana: Arja z op. „Sprzedana naręczona”, b) T. Joteyko: Śpiew Bony z op. „Zygmunt August” — odśpiewa p. H. Galecka. 3. a) Z. Noskowski: Antrak z op. „Livia Quintilla”, b) F. Rybicki: Mały walczyk, c) F. Nowowiejski: Kujawiak — wykona orkiestra. 4. a) Czajkowski: Zuowum dziś smutny, b) Frieman: Cudne oczy — odśpiewa p. H. Galecka. 5. L. M. Rogowski: Suita „Z albumu prababki”. 19.00—19.20 — Rozmaitości. 19.20—19.30 — Przerwa. 19.30—19.50 — Lekcja języka francuskiego — lektor Lucien Roquigny. 20.00—22.00 — Transmisja z Zakopanego przez Kraków „Wieczornicy Góralskiej”, w przerwie biuletyn „Messenger Polonais” w języku francuskim. 1. a) Hej, kie jo se zaśpiwom harm — A. Chybińskiego. 2. b) Hej, z orawskiego zamku — harm. Tritza. 3. c) Pirszo godzina — harm. Tritza. 4. d) Hej wara wom Dunajanie — harm. Tritza — odśpiewa chór „Echo Tatrzzańskie” pod batutą prof. J. Miśtrzyka. 2. Rafanie u Białego Krzeptowskiego w czasie którego: a) Biały Krzeptowski opowie: Jako kumoski nowieskiego zbojnika nawrócił ku paniezusowi; b) Jontka Ciakorcino zadeklamuje „O starym Gewoncie”. 3. Mróz z Poronina — odegra na kobzie dwie pieśni. 4. a) Z Cyrwonego Wichru — charm. A. Chybińskiego, b) Ej Boze nas — charm. A. Chybińskiego, c) Mój kunciek kaston — charm. A. Chybińskiego, d) Hej idem w las — charm. Gorzelnińskiego. 5. Tańce zbójnickie. 22.00—22.05 — Sygnal czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny. 22.05—22.20 — Komunikaty PAT-a. 22.20—22.30 — Komunikaty: policyjny, sportowy, nadprogram. 22.30—23.30 — Muzyka taneczna z restauracji „Oaza”. Orkiestra pod kier. Wacława Roszkowskiego i Ign. Karbowiaka. 1. Conrad i Gosow: All's Well Tat Ends Well. 2. V. Rose: Mcnte Carlo. 3. I. Kagan: Pocałunek kochanki — tango. 4. B. Baskette: Do księżycy. 5. Der One: Foxtrott. 6. J. Petersburski: Dla ciebie — blues. 7. H. La Forrest: Valse Melodie. 8. K. Lipi: Orgonak — tango. Yellen i Ager: Grazy Words — Grazy Tune. 10. Z. Wiehler: Baśń zimowa. 11. W. Donaldson: Boston. 12. P. Wending: There's Everything Nice About You.

W Cowes odbyły się przed kilku dniami coroczne regaty, w których bierze udział najwybitniejsza publiczność angielska.

Tajny komitet w każdej armji.

Tak głosi nowy projekt propagandy sowieckiej zagranicą.

Specjalne instrukcje dla komunistów angielskich.

W tych dniach rząd sowiecki wydał ciekawy komunikat, który ogłoszony został na łamach dziennika „Prawda”.

Wyniki z owego komunikatu, że Sowiety usiłują obecnie rozwinąć energiczną akcję wywrotową w łonie armji europejskich. Doszli bowiem bolszewicy do wniosku, iż najskuteczniejszym środkiem osłabienia spoiwości państwa jest osłabienie spoiwości jego armji. Zwracają się przeto z apelem do komunistów zagranicznych, ze specjalnem uwzględnieniem obywateli europejskich, odbywających obecnie wycieczkę po Rosji.

Szef sowieckiej tajnej terrorystycznej organizacji (O.G.P.U.) Jarosławski przedstawił zarządowi komunistycznej partji projekt, który opublikowany został na łamach Prawdy, już w charakterze oficjalnego komunikatu.

Oto jego wyjątki:

1) Należy zwrócić specjalną uwagę na młodych robotników, których czeka powinność wojskowa. Winni oni wstępować do wojska, już jako wykształceni komuniści, zdolni do rozwijania propagandy.

2) Zaleca się przeprowadzenie specjalnych kompanij wśród rekrutów.

3) Nie zważając na trudności, należy drogą nielegalną dostarczać oddziałom wojskowym specjalnych pism.

4) Najwdzięczniejszem polem do działania jest artylerja, oddziały inżynieryjne, oraz marynarka.

5) W każdym oddziale wojskowym należy tworzyć niewielką jacejkę spiskowców. Każdy bataljon i pułk musi posiadać własny tajny komitet, który pozostaje w ścisłej łączności z jacejką w koszarach.

6) Należy podburzać żołnierzy przeciwko ich zwierzchnikom, wywołując nie zadowolenie z powodu warunków ekonomicznych, dyscypliny itp. Ten system najlepsze znajdzie zastosowanie w krajach zachodniej Europy, gdzie oficerowie sztabowi pochodzą z wyższych sfer społeczeństwa.

7) Nie należy doprowadzać do przedwczesnych wybuchów i „pucozów”, gdyż takowe szkodzą całej sprawie.

8) Należy odbywać potajemne pogadanki i odczyty wśród żołnierzy.

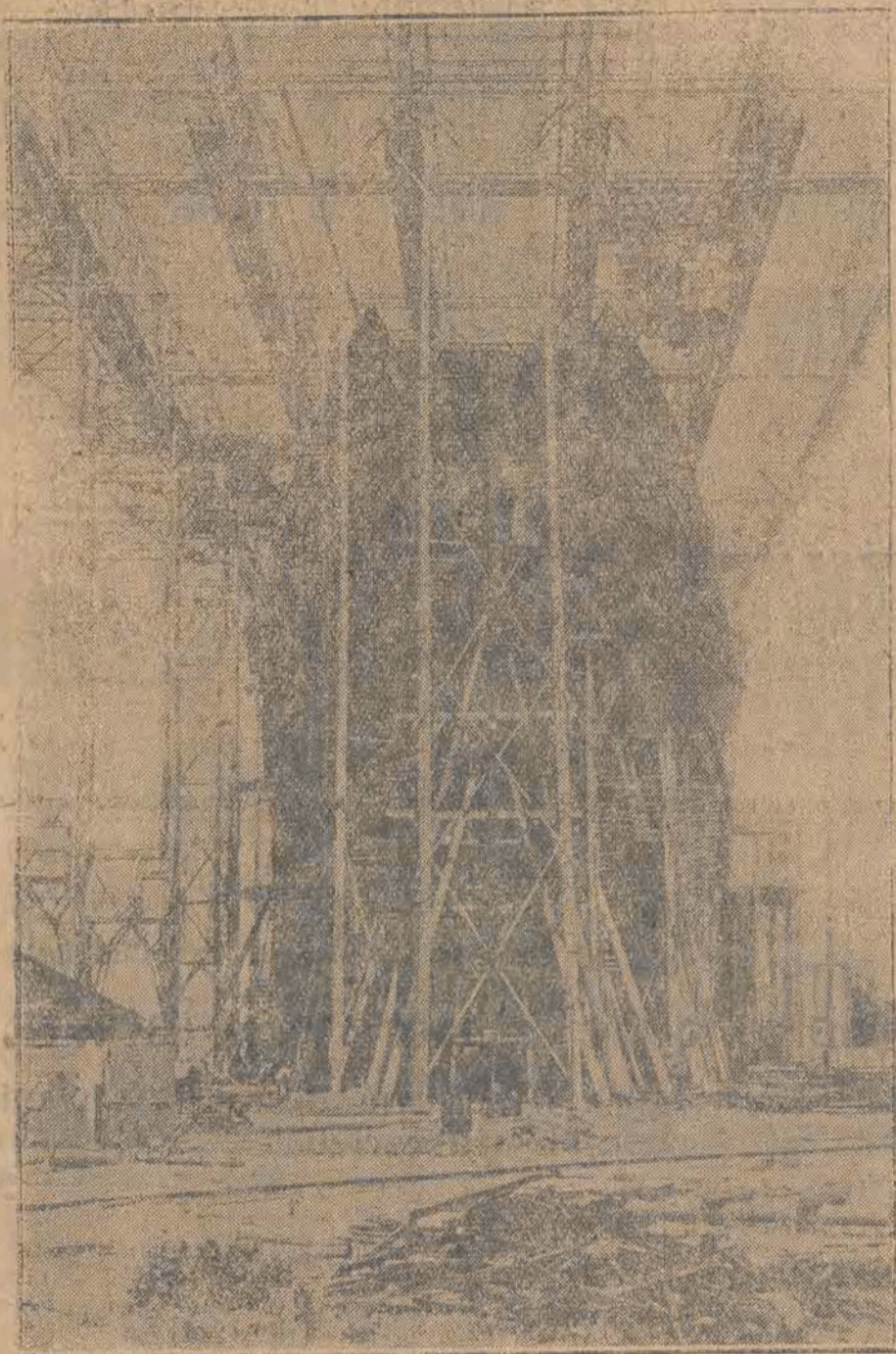
W dalszym ciągu dekalog bolszewicki zawiera dokładny przepis, na demoralizowanie oficerów. Mieści się on w paragrafie dziewiątym.

Zaleca się posługiwanie oficerami do celów szpiegowskich. Musimy dokładnie znać siły zbrojne naszych wrogów. Ale problem pracy wśród oficerów niezmiernie jest „delikatny”. Jedynie zupełnie pewnych sprzymierzeńców możemy wciągnąć do naszej organizacji. O tajnych planach organizacji mogą być informowani tylko ci oficerowie, którzy są czynnymi członkami partji komunistycznej.

Praca w armji nie ogranicza się li

tylko do rozwijania propagandy i agitacji komunistycznej — polega ona głównie na tem, by w łonie armji stworzyć siłę, która w odpowiednim momencie będzie mogła być przez nas użyta.

Ponadto komunikat Jarosławskiego zawiera instrukcje dla angielskich komunistów, którym się zaleca rozwijanie propagandy wśród „kolorowych” żołnierzy Wielkiej Brytanji.

Statek niemiecki „Bremen” (46.000 ton) który został niedawno spuszczony na wodę w obecności prezydenta Hindenburga.

Anegdoty

o wielkich artystach.

Francuski pisarz Teramont zapytał raz swą stenotypistkę:

— Jak się podobają pani moje powieści? Przypuszczam, że przepisywanie ich interesuje panią.

Otrzymał z miejsca odpowiedź:

— Ach, z powieściami rzecz ma się tak, jak z potrawami: gdy się widzi, jak się je sporządza, traci się apetyt...

**

Do znakomitego autora dramatów, dyrektora teatrów paryskich i aktora, Saszy Guity, zgłasza się młoda amerykańska z prośbą o ocenę jej talentu aktorskiego.

Cierpliwie wysłuchuje Guity długiej jej recytacji.

— A więc, mistrzu, co mi pan radzi? — pyta wreszcie amerykańka.

— Wyjść jaknajprędzej za mąż, — brzmi odpowiedź.

**

Do słynnego dyrygenta Artura Niksch'a przychodzi młody kompozytor i prosi o ocenę bardzo długiego i nudnego utworu.

Gdy młodzieniec wreszcie skończył grać, zapytał:

— Mistrzu, jak się panu podoba moje dzieło?

— Ma ono stanowczo przyszłość, — odparł Niksch, — będzie grane, gdy wszyscy wielcy muzycy nie będą już żyli!

— Doprawdy! — zawołał uradowany młodzieniec.

— Tak. Ale... nie przedź.

**

Do malarza Wereszczagina przyszedł raz bardzo bogaty kupiec.

— Chciałbym kupić jeden z pańskich obrazów. Syn mój żeni się, a radbym mu dać jako prezent ślubny, dzieło sztuki. Przypuszczam, że u pana znajdzie coś stosownego, niejako dla tej uroczystości symbolicznego.

Z całą powagą wskazał mu Wereszczagin jeden ze swych wielkich obrazów i rzekł:

— A jakby się panu to podobało?

Obraz był zatytułowany: „Przygotowanie do walki”.

**

Pisarza sowieckiego, Zoszczenkę, za pytał jeden z przyjaciół:

— Jakże możesz tyle pisać, gdy wciąż bywasz na wiecach politycznych. Kiedy właściwie śpisz?

Z uśmiechem na ustach odparł Zoszczenko:

— Biorę ze sobą na wiece zawsze małą poduszczkę pod głowę...

Rozwój obserwatoriów astronomicznych.

Pierwsze obserwatorium polskie — mieściło się w Krakowie.

Soczewka teleskopowa o dwumetrowej średnicy.

Wiedza astronomiczna rozwinęła się z astrologji, nauki znanej od zamierzchłych czasów. Astrologowie obserwowali biegi gwiazd, nie tylko dla celów stawiania horoskopów o losach panujących i powodzeniu wypraw wojennych, ich troską bowiem było również ustalanie kalendarza i sporządzenie mapy nieba.

Jeżeli chodzi jednak o obserwatoria zaopatrzone w pewien zasób instrumentów służących do pomiarów naukowych dokładniejsze dane historyczne mamy dopiero o dostrzeganiach arabskich. Tak więc jeszcze w 9-ym stuleciu Kalfi Almannem zbudował w Bagdadzie, na owe czasy, wysoko pod względem technicznym postawione obserwatorium. W 10-ym stuleciu zaś, powstaje drugie podobne w Kairze, zbudowane również przez arabów. Nie w tem dziwnego, gdyż w owym czasie nauki matematyczno-przyrodnicze najbujniej kwitły w Arabji.

Do najbardziej znanych w pośród pierwszych obserwatoriów w Europie, należało obserwatorium „Uranienborg”, które król duński wybudował dla astronoma Tycho Brahe. W Niemczech pierw-

sze obserwatorium powstało w Norymburdze, w Polsce zaś w Krakowie. Paryskie obserwatorium zostało zbudowane w 1667 w Greenwich w 1675 roku.

W nowszych czasach we wszystkich prawie państwach powstają nowe obserwatoria lub też stare zostają przebudowane i zaopatrzone w nowoczesne przyrządy i teleskopy. Najlepiej wyposażone są oczywiście obserwatoria amerykańskie, gdzie na ten cel tamtejsi milionerzy przeznaczają nieraz fantastyczne sumy. Natomiast w Polsce, niestety, mimo świetnej tradycji, przodującego ongiś narodu w rozwoju nauk astronomicznych, astronomowie posługiwali się muszą dziś przyrządami czestokroć z przed lat kilkadziesiąt.

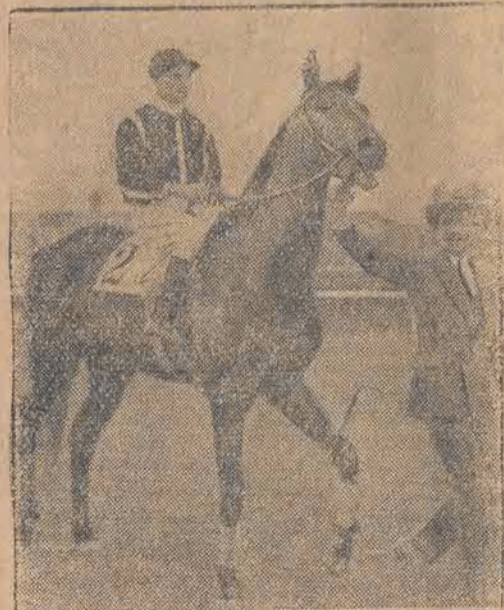
Dawne obserwacje hutowane były przy uniwersytetach, a więc w środku lub w pobliżu miast, nowsze uciekają od światła i dymów siedzib ludzkich i szukają schronienia na wierzchołkach gór. Im wyżej bowiem, tem cieńsza i przezroczysta jest warstwa powietrza, brak pyłu i odbłasku światła. Poza tem zaś na górach można czestokroć korzystać z pogodnego nieba, gdy równocześnie

nie doliny zalega mgła lub nisko wleka się chmury.

Najpotężniejsze obserwatoria zaopatrzone są dzisiaj w teleskopy z soczewkami dwumetrowej średnicy. Zda się, że pod tym względem technika doszła już do granic możliwości. W większej masie bowiem szkło staje się jakby plastyczne, a najmięjsze nawet odkształcenie soczewki powoduje zamglenie obrazu.

Alpinista z jedną nogą.

W Anglii żyje znany pisarz i sportowiec p. Winkthrop Joung. Jest on zapalonym pływakiem i turystą, w czym nie przeszkadza mu, jak twierdzi, brak jednej nogi, utraconej w czasie wojny, a za stąpionej protezą. Aby przekonać znajomych o swej sprawności fizycznej wybrał się on niedawno na szczyt „Matterhorn”, jeden z najniebezpieczniejszych w Alpach. Szczyt ten, co prawda, zdobyty był już przed nim przez wielu alpinistów ale bezwzględnie dzielny Anglik jest pierwszym, jedno nogim, który zdołał pokonać niebezpieczne ściany turni.

Klacz „Java”, która na wyścigach w Londynie zdobyła nagrodę 2.000 funtów szterlingów (88.000 złotych).

SPLENDID

WIELKI PODWÓJNY PROGRAM

NAJBLIŻSZA PREMIERA

NAJBLIŻSZA PREMIERA

1.

DAMA Z REKORDEM SWIATOWYM

2.

DZIEWECZKA Z PUDEŁKIEM

SZCZEGÓŁY NASTĄPIĄ

SPLENDID

„Latający bankier“ otruty!

Sensacyjne oświadczenie lekarza, który badał wnętrzności Loewensteina.

Zdawało się, że tajemnica śmierci Loewensteina przestanie być tematem reporterskich wypracowań, alicji nadchodzi wiadomość z Paryża o nowej loewensteinowskiej sensacji.

Władze śledcze w Paryżu otrzymały parę dni temu szczegółowy raport od doktora Paul, o wynikach przeprowadzonej przezeń analizy wnętrzności tragicznie zmarłego bankiera.

Narazie raport ukrywany jest przed zakusami niedyskretnych dziennikarzy, ale wystawnikowi Daily Mail udało się wydobyć od doktora Paul miarodajne oświadczenie:

„We wnętrznościach bankiera znalazłem ślady trucizny“.

Zachodzi więc dwojakie przypuszczenie. Bankier Loewenstein popełnił samobójstwo, albo też został zamordowany.

W związku z rewelacjami poważnego lekarza, władze belgijskie postanowiły przeprowadzić energiczne śledztwo, muszą jednakże uzgodnić plan działania wspólnie z władzami angielskimi, które również interesują się osobą Loewensteina, gdyż bankier przez czas dłuższy zamieszkiwał Anglię. Zresztą doktor Paul stwierdza, iż Loewenstein został otruty podczas swego pobytu w Anglii w przeddzień odlotu z aerodromu w Croydon. Angielskie władze musiałyby w takim razie przeprowadzić śledztwo, na terenie Wielkiej Brytanji.

Wież o rezultacie sekcji szybko dotarła do Anglii, gdzie wywołała w kręgach finansowych ogromne wrażenie. I znowu jął panoszyć się wszechwładząca plotka. Już na drugi dzień zaczęto sobie opowiadać w Londynie, jak to podczas jednego z londyńskich „derby“ „tajemniczy zbrodniarz“ napoił konia którego dosiadał bankier podniecającym trunkiem. Koń dostał ataku nerwowego, zaczął wierzgać i stawać deba. Bankier, który był świetnym jeźdźcem nie zdołał utrzymać się na grzbiecie oszalałego wierzchowca i spadł na ziemię, tłukąc się dotkliwie.

Pewien wyższy urzędnik policyjny w Boulogne oświadczył dziennikarzom, iż zdaniem jego przedwczesnym byłoby twierdzenie, że Loewenstein został otruty. Wiadomo bowiem, że „latający bankier“ często używał lekarstw podniecających, oraz lekarstw ułatwiających trawienie. Pewna ilość trujących ingrediencji znaleziona w jego wnętrznościach, może pochodzić właśnie z owych lekarstw.

Tak jak zęby

należy czyścić codziennie, tak zaleca się dla higieny i zabezpieczenia przed chorobą nóg codziennie moczyć nogi, dodając 1 łyżkę SOLI DO NÓG JANA. Zdumiewające wyniki. Oryginalne tylko z marką ochronną „Słoń“.

Ządać wszędzie.

SPLENDID

Ostatnie 2 dni!

Wielki podwójny program!

I.

Dlaczego dziś rozpada się rodzina?
Dlaczego dziś mężczyźni niechętnie się żenią?
Czy to wina dzisiejszych dziewcząt czy mężczyzn?

Sensacyjną odpowiedź na tę palącą sprawę daje film pod tytułem:

MĘŻCZYŹNI

ukazujący z jaskrawym realizmem „swobodny“ tryb życia młodzieży powojennej, łatwość nawiązywania i zrywania przelotnych miłości, rozluźnienie obyczajów i całkowity przewrót pojęć moralnych.

W rol. gł.: Nina Vanna i Charles Lincoln

II.

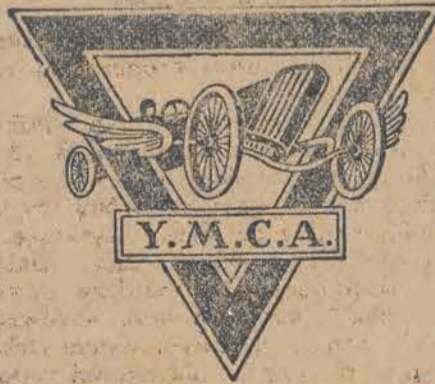
Wakacje Matżeńskie

8 aktów ro wodu na próbę. — — — Szampańska komedia.

W rol. gł.: Liljana Harvey i Harry Halm

Początek o godz. 4.30 popoł.

KONCESJONOWANE KURSY KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH POLSKA Y.M.C.A.

otwiera w dniu 21 sierpnia 1928 r. nowy kurs dla Pań i Panów.

Kancelaria zapisu przyjmuje od g. 9 — 12 i od godz. 14 — 19.

Adres: Al. Kościuszki 68 tel. 22-90.

UWAGA! — Opłata ratami.

Doktor **Klinger**

Choroby weneryczne, skórne i włosów
leczenie lampą kwarc.

Andrzeja Nr. 2
Tel. 32-28.
Godziny przyjęć: od 1.30-2.30 dla Pań od 6-8 dla Panów
Wniedziele i święta od 10 — 12

Dr. med. **JAN POLAK**

Chor. wewnętrzne
Andrzeja 43
telefon 64-21.
Przyjmuje od 11-12

Doktor **W. Lagunowski**

Choroby skórne weneryczne i moczopłciowe

POWRÓCIŁ
Gdańska 42.
godz. przyjęć od 8.30-10.30, 1-2.45 i 8-9 w.

Dr. med. **S. Lewkowicz**

Chor. skórne weneryczne i płciowe
Konstantynowska 12.
Tel. 55-52
Przyjmuje od 9-1 od 6-8. Dla pań od 4-5.
Dla niezamożnych
Ceny lecznic.

Dr. med. **Różanecki**

Dzielnia Nr 3
Tel. Nr 28-98.

Choroby skórne weneryczne i moczopłciowe
Przyjmuje od 8-10 od 5-8
Leczenie lampą kwarcową
Oddzielna poczekalnia dla Pań.
Dla Pań od 3-5 po poł.

Poszukuję lokalu w centrum lub bocznej, ewentualnie w podwórzu „999“

LECZNICA

lekarzy specjalistów i gabinet dentystryczny przy Górnym Rynku
Piotrkowska 294, tel. 22-89
(przy przystanku tramwajowym pabjanickich) przyjmuje chorych w chorobach wszystkich specjalności od g. 10 rano do 7-oi po poł. Szczepienie ospy, analizy (mocz, krew, krw. płwocin etc.) operacje, opatrunki.

Porada 3 złote

Wizyty na mieście Zabiegi i operacje od umowy Kapiele świetlne. Nasświetlania lampą kwarcową Roentgen. Elektryzacja. Zęby sztuczne, korony złote, platynowe i mosty.

W niedziele i święta do godz. 2 po p.

Przyrodnik z dyplomem nauczycielskim przyjmie posadę w prywatnym gimnazjum lub seminarjum. Łask. of. pod „Dyplom“ do admin. Republ. 23

Prenumerata

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 49.
Telefony redakcji 27-24, 36-43, 36-14
Telefon administracji 22-14

W Łodzi zł. 4.00 miesięcznie.—Zamiejscowa 5 zł. miesięcznie.—Zagranica 7 złotych miesięcznie.—

Odnoszenie do domów 40 groszy.

Godziny przyjęć redakcji 6-12 go poł. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Ogłoszenia:

ZWYCZAJNE: 5 gr. za wiersz milimetrowy (na stronie 10 szpalt). W TEKSTACH: 40 groszy za wiersz milimetrowy (na stronie 4 szpalt). Zarezerwowane i zastrzeżone tekście 10 zł. Zamiejscowe o 50 proc. Zastr. o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada. Drobnie 10 gr. Poszuk pracy 5 gr. Najm. 50 gr. Ogłoszenia kolorowe (minimalna wielkość ćwierć strony) 100 procent drożej.

W TEKSTACH: 40 groszy za wiersz milimetrowy (na stronie 4 szpalt). Zarezerwowane i zastrzeżone tekście 10 zł. Zamiejscowe o 50 proc. Zastr. o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń administracja nie odpowiada. Drobnie 10 gr. Poszuk pracy 5 gr. Najm. 50 gr. Ogłoszenia kolorowe (minimalna wielkość ćwierć strony) 100 procent drożej.

Amerykańskie pływaczki olimpijskie w powrotnej drodze do ojczyzny zatrzymały się w Paryżu, gdyż ani na dzień nie przerywają swego treningu.

Najlepszy sculler świata
PEARCY (Australja).
Bezkonkurencyjny mistrz Olimpiady.

Transatlantycki lot ptaków.

Trzy mewy zdobywcami oceanu.

W związku z nieudanymi przelotami Atlantyku z Europy do Ameryki, ornitolodzy zbierają fakty wykazujące, że ptaki lepszymi są lotnikami i nawigatorami niż ludzie. Coprawda, wszyscy badacze zgadzają się na sąd, że większość ptaków, które zapędziły się w głąb oceanu, zginęło w falach, jedynie zaś ptaki, które natrafiły na wyjątkowo dobre warunki, t. zn. wiatry popychające je ze znaz na szybkość a, ujrzały brzegi amerykańskie, zamieszkałe przez nieznaną im gatunki skrzydlatych braci.

Szczególnie pewnych danych dostarcza zjawienie się w 1925 r. trzech mew na wybrzeżu Nowej Funlandji, z gatunku nieznanego w Ameryce. Ptaki te widocznie przeleciały Atlantyckie nieprzerwanym lotem lub też być może odpoczywając na falach.

Ponieważ mewy te lecą z szybkością około 100 km. na godzinę, zapewne zaś musiały natrafić na sprzyjający prąd wiatrów, można przypuścić, że czas potrzebny na przelot z Anglii do Ameryki wynosił ponad 30 godzin lotu.

Prezydent Turcji

poślubi siostrę króla Afganistanu

Wiedeń, 21 sierpnia.

(Polska Agencja Telegraficzna)

„Neue Freie Presse“ podaje: Wedle doniesień z Konstantynopola, prezydent republiki tureckiej Mustafa Kemal Pasa miał poprosić o rękę księżniczki Kubrajan, najmłodszej siostry króla Afganistanu. Król miał zaprosić Kemala Pasze, by przybył do Kabulu, celem omówienia tej sprawy w kolefamijnem.

Bogate dary amerykańskie dla Francji.

Mimo ofiarności yankesów, prasa francuska prowadzi przeciwko nim kampanję.

W ostatnich czasach pewien odłam prasy francuskiej wszczął kampanję przeciwko cudzoziemcom, których liczba w Paryżu wzrasta w sposób zastraszający. Inwazja jankesów, metysów, Niemców, emigrantów rosyjskich i żydów zaczyna na serio niepokoić rdzennych mieszkańców Paryża.

W odpowiedzi na feljetyony i artykuły przedstawiające cudzoziemców, a zwłaszcza bogatych Amerykanów w dość ciemnych barwach, dziennik „Excelsior“ zamieścił ciekawe dane, na temat ofiarności amerykańskich tyristów którzy wprawdzie są jedną z przyczyn wzrastającej w Paryżu drożyzny, ale zasłużyli sobie także i na wdzięczność Francji.

John Rockefeller od czasu wojny darował Francji 51 milionów franków, na rzecz budowy miasta uniwersyteckiego, milion dolarów na odbudowę katedry w Reims, odnowienie pałacu Fontainebleau i Wersalu, oraz 250.000 franków na reparację witrażów w katedrze w Chartres.

Inni milionerzy, jak Morgan, Wanamaker, Gould i Sachs również okazują wydatną pomoc Francji. Oto kilka cyfr: Na cel odbudowy kościołów w zniszczonych prowincjach ofiarowali oni dziesięć milionów franków. Na rece panny Girod znaniej społeczniczki, która prowadzi akcję odbudowy katolickich kościołów zniszczonych podczas wojny, wpłynęła suma blisko dwóch milionów franków. Profesor Lepihe otrzymał 43 miliony franków, na reorganizację szpitalnictwa we Francji. Komitet zajmujący się odnawianiem gobelinów, zdobiących pałace i kościoły — otrzymał milion franków. Emerytowani policjanci francuscy również zawdzięczać będą Amerykanom, iż na stare lata zamieszkają w luksusowym schronisku.

Oprócz powyższych ofiar utworzyli Amerykanie cały szereg fundacji dobroczynnych, jak nprz. fundacja im. Carnego, na cel utrwalenia pokoju powszechnego, wynosząca 125 milionów dolarów, fundacja Rockfellerów (175 mil. dolarów), „American Braille Press“ organizacja czytelników dla niewidomych i wadliwych wielkiej wojny i „Unia cudzoziemskich kolonii we Francji“. „Bractwo pomocy francusko-amerykańskiej“, która rozdziela pomiędzy sieroty po poległych żołnierzach 150 milionów franków,

„Memorial la Fayette“ instytucja wychowująca czterysta sierot, oraz wiele innych dobroczynnych organizacji. Poza tem Amerykanie założyli w Paryżu t. zw. wzorową bibliotekę, przy

której znajduje się szkoła dla bibliotekarzy.

W roku 1927 turyści z za oceanu wydali we Francji przeszło 1 miliard franków.

B. minister angielski — ofiarą bandy szantażystów.

Sensacyjny proces o wymuszanie w Londynie.

W tych dniach rozpocznie się w Londynie sensacyjny proces o wymuszanie, który wzbudził wielkie zainteresowanie w kołach arystokracji angielskiej. Na ławie oskarżonych zasiądzie banda szantażystów, złożona z 2 kobiet i 4 mężczyzn która od szeregu lat dokonała kilkuset wymuszeń na wybitnych osobach arystokracji londyńskiej i znanych przemysłowcach. Wśród ofiar bandy znajduje się między innymi b. minister angielski.

Banda rozporządza znacznymi funduszami, operując na obydwu półkulach świata. Bazą operacyjną był Londyn.

Wymuszenia odbywały się mniej więcej jednakowo. Dajmy nato w jakiejś modnej miejscowości kąpielowej bogaty przemysłowiec p. X. spotkał piękną i wytworną panią. Znajoma po paru spotkaniach okazywała się nadzwyczaj sympatyczną. Gdy nadchodzi dzień wyjazdu jej lub jego, oczywiście nie bez żalu następowało pożegnanie.

Po pewnym czasie w mieszkaniu prywatnym przemysłowca czy arystokraty zjawiało się dwóch panów, którzy krótko przedstawiali powody swej wizyty. Pokazując gospodarzowi fotografie jego razem z ową znajomą z plaży, żądał 1000 funtów za zniszczenie kompromitującego „corpusu delicti“.

W ten sposób oszukano kilkaset osób. Jakolwiek „taksa“ była stała (1.000

funtów), jednak w pewnych wypadkach dochodziła do bajonkich wprost sum.

Sprawę, która właśnie ma się teraz rozpocząć, wytoczył pewien arystokrata, który miał zapłacić 10 tys. funtów. Dobrowolnie chciał dać 3 tys., gdy się jednak szantażysty nie chcieli zgodzić, udał się pod opiekę władz, które całą bandę aresztowały.

Jak śledztwo wykazało, szantażysty posiadali świetnie urządzone biuro, prowadząc skrupulatnie wszystkie księgi, w których notowali wydatki i dochody.

WYŚWIETLANIE RYSUNKÓW
TECHNICZNYCH.
PLANÓW BUDOWLANYCH
na papierach światłoczułych
POZYTYWNYCH, NEGATYWNYCH
i OZALIDOWYCH
wykonuje
ZAKŁAD KLISZ
REKLAMOWYCH
R. Borkenhagen
Tel 11-72. Piotrkowska № 100.

Ostatnie dni nad morzem, kiedy można jeszcze do syta użyć ciepła i wody.